

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
mevr. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ministerie van Financiën
t.a.v. Minister van Financiën dhr. W.B. Hoekstra
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk U20-118132	datum 25 mei 2020
behandeld door RJ Oosterloo	doorkiesnummer	bijlagen	dossiernummer
onderwerp Brief Ministers Binnenlandse Zaken en Financiën inzake financiële situatie gemeenten naar aanleiding van coronacrisis			pr-nummer

Geachte mevrouw Ollongren, meneer Hoekstra,

Bij deze willen wij uw nadrukkelijke aandacht vragen voor de financiële situatie van gemeenten in het algemeen, maar voor die van de gemeente Lelystad in het bijzonder. In een brief die wij vorig jaar juli aan het ministerie van Binnenlandse Zaken hebben gestuurd hebben wij dat ook al gedaan. Directe aanleiding voor die brief was de berichtgeving uit de meicirculaire 2019. Wederom dalende accessen en het verdampen van de ruimte onder het BTW compensatiefonds maakten, samen met het negatieve effect van de opschalingskorting en de uitdagingen binnen het sociaal domein, dat de gemeente Lelystad zich geconfronteerd zag met een forse bezuinigingsoperatie om de programmabegroting 2020-2023 sluitend te krijgen¹.

De inhoud en strekking van die brief is helaas nog steeds actueel. Gemeente Lelystad is er desalniettemin in geslaagd om in november 2019 een sluitende programmabegroting 2020-2023 vast te stellen. Dit is echter alleen gelukt doordat er voor meer dan 10 miljoen euro per jaar wordt bezuinigd. Voor een gemeente met de omvang van nog geen 80.000 inwoners is dat een enorm bedrag. Een prestatie van formaat. College en raad hebben hierin erg lastige dilemma's moeten beslechten waarbij uiteindelijk noodgedwongen moest worden bezuinigd op zaken als het welzijnswerk en de jeugdzorg. Ook was het onontkoombaar een lastenverzwaring voor de inwoners door te voeren.

De oorspronkelijke opluchting bij het verschijnen van de maartcirculaire 2018 is geheel verdwenen. In nog geen twee jaar tijd is als gevolg van onderuitputting bij het Rijk de algemene uitkering drastisch

¹ Een afschrift van deze brief is als bijlage bij deze brief gevoegd.

teruggeschroefd. Daarentegen is het landelijke beeld dat de kosten voor jeugdzorg en WMO alleen maar stijgen. Lelystad is daar geen uitzondering op. Reactie van de fondsbeheerder hierop is dat de opbouw en verdeelsystematiek in het gemeentefonds hier rekening mee houdt. Maar dat geldt alleen voor gemiddelden en zeker niet voor autonome stijgingen zoals bij jeugdzorg het geval is of die binnen de WMO als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief. Sterker nog. Wanneer er landelijk lijstjes worden gemaakt over opleidingsniveau, verdienvermogen of tempo van de vergrijzing staat Lelystad steevast aan het buitenkant van het spectrum. En dan meestal niet aan de gunstige zijde. In het recente door BDO accountants gehouden onderzoek wordt Lelystad getypeerd als een 'gezonde' gemeente. Die conclusie rust echter vooral op de constatering dat Lelystad er in is geslaagd een sluitende begroting te presenteren maar het zegt niets over de offers die daarvoor, een laag dieper, zijn gebracht. Zelf typeert het stadsbestuur het in die zin iets genuanceerder, namelijk: 'financieel gezond maar mager'.

Dit was echter nog voor dat de coronacrisis haar intrede deed. De snelheid en omvang waarmee door het Rijk hierin is geacteerd door onder andere het vormen van een pakket aan (financiële) steun- en vangnetmaatregelen verdient respect. Het laat echter geen twijfel dat er als gevolg van de coronacrisis een flinke dip in de economie aankomt. Deze effecten zullen landelijk maar ook lokaal gevoeld gaan worden. Faillissementen, oplopende werkloosheid en lager consumentenvertrouwen zullen gaan leiden tot hogere uitkeringslasten, maar ook tot derving van inkomsten zoals bijvoorbeeld OZB en parkeer- en huurkosten. Daarbij wordt op tal van terreinen naar de gemeente gekeken, als eerste overheidsportaal. Armoedebeleid, schuldhulpverlening, toeleiding naar werk; maar ook sport en cultuurvoorzieningen. Voor een stad als Lelystad praten we dan al snel over forse bedragen die zo maar kunnen oplopen tot vier, vijf miljoen per jaar. Dit staat nog los van een eventuele negatieve ontwikkeling de algemene uitkering.

Buiten deze meer structurele component is er ook nog sprake van een incidenteel aspect en dat zijn de extra lasten als gevolg van extra inzet uitvoering van de vangnetregelingen en activiteiten in het kader de inzet voor de veiligheidsregio en de uitvoering van de noodverordeningen.

Deze coronacrisis gaat een keer voorbij en raad en college van gemeente Lelystad willen, naast de nadrukkelijke aandacht voor het welzijn van de inwoners in het hier en nu, ook vooruit blijven kijken en vorm en inhoud geven aan de ambities voor de stad en haar inwoners. Door bijvoorbeeld een bijdrage te leveren aan het oplossen van het landelijke tekort aan woningen. In dat kader heeft de gemeenteraad al de uitspraak gedaan de komende periode goed te willen zijn voor 10.000 tot 15.000 woningen. Verder is met het gezamenlijk ondertekenen van het convenant Lelystad Next Level door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Provincie Flevoland en gemeente Lelystad de stap gezet om in en voor Lelystad ontwikkelingen aan te jagen en zodoende niet meer afhankelijk te zijn van aanvullende ICL financiering.

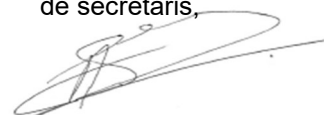
Refererend aan de typering 'financieel gezond maar mager' gooit de coronacrisis roet in het eten. De financiële basis voor Lelystad was al wankel met grote (financiële) uitdagingen en financiële risico's op het gebied van jeugdzorg en WMO. De financiële effecten van de coronacrisis verergeren dat perspectief en wel zodanig dat een typering als 'mager maar gezond' om zal slaan in 'ernstig ondervoed'. Het ontbreekt de gemeente aan financiële armslag om op een adequate manier invulling te geven aan het wettelijk takenpakket. Bovendien wordt de ontwikkeling van de stad hierdoor teniet gedaan, de ontwikkeling die deze stad juist nodig heeft om ook op termijn financieel gezond te blijven.

Bij deze dan ook de oproep aan u nadrukkelijk aandacht te hebben voor onze financiële positie. Dit onder andere door gestand te doen aan de toezegging van het kabinet om de extra kosten voor de gemeente als gevolg van de coronacrisis volledig af te dekken. Dit niet alleen te betrekken op de lasten voor 2020 maar daar ook structureel invulling aan te willen geven.

Hoogachtend,

Het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris,



A. Schepers

de burgemeester,



I.R. Adema

ons kenmerk
U20-118132

datum
25 mei 2020

pagina
3